

ÖĞRETMEN NİTELİĞİ VE ÖĞRETİMDEKİ ROLLERİ

Arş.Gör. Ali Murat Sünbül

Öğretmenin öğretim sürecinde rol ve sorumlulukları vardır. Çeşitli sınıflamalar yapılmakla birlikte bu rol ve sorumluluklar: öğrenmeyi sağlama, sınıf yönetimi, aile üyeliği, değerlendirme, güven verme, mesleki ustalık, topluluk liderliği başlıkları altında sıralanabilir. Bir öğretmen olarak öğretim sürecindeki başarı ve başarısızlığının çoğu onun rollerini, sorumluluklarını ve gücünü nasıl kullandığıyla ilgilidir. Sıcak, hevesli, heyecanlı, işe yönelik ve düzenli olma. çeşitli materyalleri kullanma, açıklamalar yapma, derse bir önceki dersi özetleyerek başlama, arka arkaya birkaç soru sorma yerine tek ve açık bir soru sorma öğrenci başarısı ile olumlu ilişkiler gösteren öğretmen davranışları olarak bulunmuştur. Başarılı öğretmenlerin öğrencilerinden akademik beklentisi olan. onları teşvik eden. akademik gelişmelerinden sorumluluk payı çıkaran, konusuna hakim, derste konusu ile ilgili çalışmalara yönelik olan. aktif ve bilgili kişi olarak belirlenmektedir. Öğretmen başarısı öğrencinin başarı, tutum, ilgi ve becerisine yansımaktadır.

Öğretme, öğrenilmesi planlanan etkinliklerin gerçekleştirilmesi işidir. Öğretme ve öğrenme birbiriyle yakın ve karşılıklı ilişkiler içinde, davranış değişmesini sağlamaya yönelik etkinlikleri kapsamaktadır. Bu değişmelerin planlı ve düzenli olması davranışların istendik olmasına olanak hazırlamakta olup bu alanda başarı, öğrencinin neleri öğrenmeye ihtiyaç duyduğu ile bunların nasıl kazanılacağına ilişkin kararların dikkatle alınmasına bağlıdır. Karmaşık bir toplumda öğrenilmesi beklenen davranışlar çok olduğundan bunların kişisel çabayla gerçekleşmesi çok zordur. Bu güçlüğu yenmekte okul özel öneme sahip bir kurum olarak ön plana geçer. Okul bireyler için gerekli davranışları seçmeli ve eğitimi bu seçkin değerler üzerine düzenli bir ortamda kurmalıdır. Böylece öğrenileceklerin belirlenmesi, öğretme işinin de belirlenmesini gerekli kılar. Öğretme işinin temel sorumlusu öğretmendir.

Araştırma bulgularına göre okulda etkili öğretimi sağlayan temel etkenler öğretmen ve öğrencidir. Sanılanın aksine sınıf büyüklüğu ve benzeri diğer fiziksel imkanlar öğretimin niteliğinin gerçekleştirilmesinde ikinci derecede kalmaktadır (Balcı. 1991).

Öğrencilerde yaşantı çeşitlerini sağlama bakımından sınıftaki en önemli kişi öğretmendir. Bir sınıfta süregelen şeylerin çoğu doğrudan veya dolaylı olarak öğretmenle ilgilidir (Bela. 1969).

Öğretmen niteliği hakkında yapılan araştırmalara göre. öğretmen performansı çok kompleks insan fenomenlerinden birisidir. Bu nedenle öğretmenin etkililiği ve etkili öğretmen kişiliği, kesinlikle basit bir konu değildir. Öğretmenin kişiliği üzerine araştırmacılar tarafından yapılan tek kabul, etkili öğretmen niteliklerinin kültürümüzdeki ve değerlerimizdeki tüm nitelikleri içermiş olmasıdır. Bu kişilik niteliklerinin örnekleri sıcakkanlılık, dostça bir tavır ve sorumluluktur. Örneğin Glezels ve Jackson bu problem üzerine şunları söylemişlerdir: "İyi bir öğretmen kavgacı, sempatik olmama ve ahlaken bozuk olmaktan ziyade dostça, neşeli, sempatik ve ahlaken dürüst bir yapıya sahiptir" (Bela. 1969).

Psikolojik terminolojiye baktığımızda öğretmenin "bir otorite figürü" olduğu dikkat çekmektedir. O gücün bir "temsilci"sidir. çünkü çok büyük güç ve otorite sahibi diğer insanlar onu çocuklara danışman rolüne atamışlar ve sorumluluğunu başarması için güç ve özgürlük vermişlerdir. Bir öğretmen olarak onun başarı ve başarısızlığının çoğu onun gücünü nasıl kullandığının neticesidir (Bandura. 1969).

Öğretim Sürecinde Öğretmen Rol ve Nitelikleri

Bela (1969)'a göre öğretmenin gücünü kullanmada oynadığı, aile üyesi, danışman ya da patron rolü. öğrenmeyi yönlendirici rolü. mesleki uzmanlık rolü. yargıç rolü. rehber ve terapist rolü gibi birçok rolü vardır.

Amidon ve Hunler (1966) öğrenmeyi etkileşim süreci olarak almakta ve öğretmenin rolüyle ilgili davranışlarını sınıf etkinlikleri bakımından şöyle sıralamaktadır:

- * Öğrencileri güdülemek
- * - Sınıf etkinliklerini planlamak
- * Öğrencilere bilgi vermek
- * Öğrencileri disipline sokmak
- * Öğrencilere danışmanlık yapmak (Demirci. 1993)

Havighurst ve Ncu-Garten (1967). öğretmen rollerini öğrencilerle ilişkilendirerek bunları öğrenci merkezli roller olarak sıralamışlardır:

- A) Öğrenmeyi sağlama
- B) Sınıf yönetimi
- C) Aile üyeliği
- D) Değerlendirme
- E) Güven verme
- F) Mesleksi ustalık
- G) Topluluk lideri

A) Öğrenmeyi Sağlama

Öğretmen rollerinden en önemlisi öğrenmeyi sağlamadır. Bilgiyi öğrencilere aktaran, öğrenme etkinliklerini yönlendiren, rehberlik eden öğretmenin bu rolde kendine güveni tam olmalıdır.

Öğretmenlerin öğrenmeyi sağlamadaki temel görevleri ve bu görevleri yerine getirirken yapmaları gereken işlemler şunlardır (Erden, 1987).

1. Öğretim Planlarının Hazırlanması: Formal eğitim planlı bir süreçtir. Öğretmenler bu sürecin başında öğrencilere hangi davranışları, hangi kapsamla, nasıl kazandıracaklarını planlamaları gerekir. Öğretmenlerin planlama aşamasında, okul programında yer alan davranış ve kapsamdan öğrencileri için uygun olanakları seçerek kendi yıllık ve günlük planlarını hazırlamaları gerekir.
2. Öğretimi Sağlama: Öğretmenin öğrenme-öğretme sürecinde en önemli görevi öğrenme yaşantıları düzenleyerek sağlamaktır. Araştırmalar etkili bir öğretmenin öğretim sırasında şu işlemleri gerçekleştirmeleri gerektiğini göstermektedir.
 - Derse bir önceki öğrenmeleri ve önkoşul bilgileri özetleyerek başlama.
 - Hedefleri öğrencilere duyurma
 - Yeni materyali küçük adımlarla ve her adımdan sonra uygulama yaptırarak sunma.

Sünhül

- Detayla açıklama yapma.
- Çok sayıda soru sorma ve öğrencilerin kavrama düzeylerini kontrol etme.
- İlk uygulamalarda öğrenciye rehberlik etme.
- Öğrencilere sistematik dönül düzeltme sağlama.
- Öğrencilere sınıfta yapacakları alıştırmalar verme ve bunları kontrol etme.

Etkili öğretmen öğrencilerin ilgilerini bir konuya toplayabilir ve bunu sürdürebilir. Başarılı bir öğretmen, iyi öğrenmeye yol açan bir sınıf ortamı sağlar. Böyle bir sınıf yönetiminde öğrenme amaçlarına uygun öğretim teknikleri seçilir. Öğretim stratejileri öğrencinin öğrenme stilleriyle etkileşirilir. uyumlu kılınır.

B) Sınıf Yönetimi

Öğretimi sağlamada öğretmenin gerçekleştirmesi gereken işlemlerden biri de sınıfı yönetmektir. Yapılan araştırmalar yeni öğretmenlerin başarısızlıklarının en önemli nedeninin sınıf yönetiminde yetersiz olmalarından kaynaklandığını göstermektedir (Wragg. 1985). Brophy (1988). sınıf yönetiminin öğretim hedeflerine ulaşmak için öğrenme çevresinin yaratılması, korunması ve yönetilmesi etkinlikleri olarak ifade etmektedir. Bu etkinlikleri yerine getirmek için yapılması gereken işlemler şunlardır:

- Sınıftaki fiziksel çevreyi düzenlemek.
- Sınıf kurallarını belirlemek ve uygulamak.
- Öğrencilerin dikkatini derse çekmek.
- Öğrencilerle iyi ilişki kurmak.
- Öğrencilerin sınıf içi etkinliklerini örgütlemek.

Sınıfta öğrenme etkinliklerinde düzeni koruma ihtiyacını duyan öğretmenlerin sınıf yönetimindeki rolü çok önemlidir. Öğretmenler sağlıklı ve yapıcı bir disiplin anlayışıyla öğrencileriyle iletişim kurmalıdır. "Çocuk eğitiminde en önemli kavramlardan biri olan disiplin kavramı latince 'rehberlik ve yardım isteme' anlamına gelmektedir. Disiplin, sağlıklı tutum ve kuralları içerir. Özünde otorite ve özgürlük birlikte yer alır (Ulusavaş. 1988: s.63). Bu nitelikleri birlikte kullanan öğretmen öğrencisi için gerçek bir yol

gösterici olur. Gerçekten "davranış geliştirme uzmanı" olan öğretmenin çok sert ya da çok gevşek disiplin anlayışından uzak. özgürlük ve otoriteye dayalı yapıcı bir disiplin anlayışına sahip olması beklenir. Bu anlayışından uzak. özgürlük ve otoriteye dayalı yapıcı bir disiplin anlayışına sahip olması beklenir. Bu anlayıştan hareketle, sınıf ve okul etkinliklerini düzenleyici kurallar saptanmalı ve öğrencilerine hizmet sunulmalıdır. Kısaca disiplin, düzenli ve demokratik yaşamın vazgeçilmez bir unsurudur. Böyle bir disiplin anlayışını yerleştirip geliştirme öğretmenin görevlerinden biridir.

Mesleğe yeni başlayan öğretmenler için problemler doğabilir. Öğretmenin deneyimli olması, iyi bir mesleki bilgiye sahip olması, bu problemlerin çözümünde önemli rol oynayabilir. Kuralları korumak, yüksek statü ve alışılmış türden okullarda genellikle kolaydır, fakat kent içindeki, gerekli ilgi, sevgi ve zihinsel bakımı almamış çocuklara hizmet veren okullarda, bu çok zor olabilir. Bu noktada öğretmenin titiz, mi yoksa yumuşak mı olduğu çok fazla önemli değildir. Önemli olan rol tanımıdır? Bıroldcki istedik ve islenmeyen davranışlar nelerdir? Böyle sorular, özellikle sosyo-ekonomik düzeyi düşük çocukların devam ellikleri okullarda, öğretmenler arasındaki temel sorular olacaktır.

Sınıfla açık, düzenli ve disiplinli bir ortam vardır: açık ve mantıklı ilişki kuralları pekiştirilir, ders zamanında başlar ve biter. Öğrenci kendinden neler beklendiğini bilir, branşı ile ilgili olarak zaman zaman dönül alır (Cohn ve Rossmiller, 1987).

C) Aile Üyeliği

Öğretmenlerin aile üyeliği örnekleri çok fazladır. Öğretmenler çocuğa sevgi göstermek, övmek, azarlamak gibi sosyal ve duygusal davranış tipleri gösterebilirler. Bu rol özellikle anaokulu öğretmenlerinin davranışlarında görülür. Çocuğun giyinmesine yardım etme, ona ilgi ve sevgi gösterme, rahatlamasını sağlama, övme ya da eleştirme gibi çeşitli toplumsal ve hissi davranışlar bu rolün kapsamındadır. Söz konusu bu rol, belli oranlarda, daha büyük çocuklar ile yetişkinleri de kapsamaktadır. Bayan öğretmenlerin özellikle bu rolde etkili oldukları görülmektedir.

D) Değerlendirme

Sinhiil

Öğretmen öğrencinin performansını değerlendirir. Bir üst düzeye çıkması için çocuğu teşvik eder. Değerlendirme aşamasında öğretmenin, öğrencilerin başarısı ve uygulanan programın etkililiği hakkında karar vermek üzere iki temci görevi vardır. Bu amaçla öğretmenlerin şu işlemleri gerçekleştirmeleri gerekir.

- Öğrencilerin hedeflere ulaşma derecelerini belirleyecek objektif ölçme araçları geliştirme.
- Ölçme araçlarını uygulama.
- Ölçme sonuçlarını nota dönüştürme.
- Öğretim programını değerlendirme.

Öğretmenler bu üç görevi etkili bir biçimde yerine getirebilirse, kendi sınıflarında öğretimin niteliğini geliştirebilirler ve daha başarılı öğrenciler yetiştirebilirler. Programda ders sayısı azaltılırken bu temel işlemlerle ve bu işlemlerle ilgili bilgilerin dışında kalan bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik derslerden va/.geçilmelidir.

E) Güven Verme

Öğretmenlerin öğrencilere arkadaşça davranması beklenir. Öğrenciler kişisel problemleri için sık sık öğretmenlere başvururlar, onlann öğütlerini dinlerler.

Araştırmalar, öğretmenin öğretimde "yeterlik" duygusunun (teacher efficacy) öğretimini geliştirerek öğrenci başarısında artışa yol açtığı bulunmuştur (Dcmpto ve Gibson. 1985). Durum böyle ise sınıftaki öğretimin niteliğini geliştirmek üzere öğretmenin yeterlik duygusunu geliştirmek gerekecektir. Yapılan araştırmalara göre öğretmenin eğilimi.sosyalleşmesi, kişisel özellikleri, okul örgütü, veli-öğretmen yeterliliği duygusunda etkili olmaktadır.

Öğretmenlerin yeterlik duyguları düşükse çocukları öğrenmeye güdülemeyememektedirler: yani onlarda olumsuz beklenti yaratmaktadırlar. Araştırmalara göre öğretmenlik yeterliği duygusu yüksek olan öğretmenler zamanlarının çoğunu toplam sınıf öğretimine ya da tüm grubun öğretimine ayırmakta, daha çok öğretimle meşgul olmaktadır (Dempo ve Gimpson. 1985). Ayrıca daha yüksek akademik standartlara sahip, beklentileri açık ve öğrencilerin öğrenmesine yoğunlaşmaktadırlar. Bu tür öğretmenlerin sınıflarında da güvenli, destekçi bir hava

bulunmaktadır, bunlara ek olarak bu öğretmenler öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına eğilmekte, özel girişimciliği özendirilmekte, sınıf kontrolüne daha az zaman ayırmaktadırlar (Barfield ve Barlingame. 1971: Ashlon ve diğerleri. 1983).

F) Mesleki Ustalık

Öğretimin görevi eğitimsel yaşantıları düzenlemek ve düzenlenen çevrede örnek oluşturacak biçimde yer almaktır. Öğretmenin mesleki açıdan planlanan konuları belli bir gruba öğretmek ve davranışlarıyla öğrenen gruba örnek oluşturan bir meslek mensubudur. Bu iki önemli görevi yani hem çevreyi düzenleme, hem de çevrenin bir parçası olarak örnek oluşturma onun hem bilim adamı hem de sanatkar gibi davranmasını gerekli kılmaktadır. Öğretmenin değerleri, tutumları, deneyimleri, kısaca davranışları bütünüyle öğrencilerini, toplumu, kendi mesleki geleceğini ve meslektaşlarını etkiler ve doğal olarak onlardan da etkilenecek kişisel ve mesleki varlığını biçimlendirir.

Greenwood'un ifadesiyle bir kişinin profesyonel olabilmesinin temel koşulları vardır. Bu koşullar ana başlıklarıyla şöyle verilebilir (Greenwood. 1967: s.45-55):

1. Mesleğinde Sistematik Kuramsal Yapıya Aşına Olma: Bir kimse öncelikle mesleğiyle ilgili iç tutarlılığa sahip örgütlü bilgi birikimine sahip olmalı, bir başka deyişle mesleğinde geliştirilmiş kuramları bilmelidir. Kuşkusuz öğrenmenin bilişsel alan davranışları kadar, duyuşsal ve psikomotor alan davranışlarıyla ilgili özelliklere de aşına olması gerekmektedir.
2. Mesleğinde Otorite Olma: Bir kimsenin bu niteliğe sahip olması her şeyden önce mesleğin inceliklerini oldukça iyi bilmesini, yenilikleri araştırıp aktüel bir kimliğe kavuşmasını ve birikimini toplumun gelişimi için işe koşabilmesi zorunlu kılar.
3. Toplumca Onaylama: Meslek sahibi bir insan çevresi tarafından onaylanmak ister. Mesleki gücü. hakimiye üstün olan bir kimse çevresi tarafından onaylanır. Bir öğretmen böyle bir noktaya gelmek için gereken çaba ve özeni göstermelidir.
4. Mesleki Eliği İzleme: Etik kurallar yönetici nitelik taşırlar Her insanın yaşadığı toplumun kurallarına uyması, yaşamışını kolaylaştırır. Ancak Mesleki Kurallar, o mesleğin mensubu bir kimse için çok daha önemlidir. Bir yandan bu kuralları izlemeli, öbür yandan kuralları inceleyip uygun olmayanları elemeli.

eksik ve yetersiz, olanları düzeltmeye çalışmalı ve toplumun geçerli kurallardan yararlanmasını sağlayıcı bir hizmet sunmalıdır.

5. Mesleki Kültüre Sahip Olma: Bu niteliğe sahip olmanın ilk koşulu formal ve informal mesleki örgütlerin hizmetlerinin ne olduğunu bulmak. Bu örgütsel çalışmalara katılarak meslektaşlarıyla iletişim kurmanın zevkini yaşamak, onlara katkı getirip, onlardan yararlanmaktır.

Mesleki kültür meslekle ilgili değerleri, normları ve sembolleri oluşturur. Mesleki değerler meslek mensuplarının temel inançlarıyla yaşama anlam katarken, normlar yol gösterici, düzenleyici; semboller ise iletişimi kolaylaştıran ortak bir dil kullanmalarına yardım eden bir nitelik taşırlar. Ana hatlarıyla açıklanan bu özellikler her meslek için olduğu kadar öğretmenlik mesleğinde de önemle izlenmesi gerekli özelliklerdir.

G) Toplumsal Liderlik

Sosyal ve ekonomik gelişme için öğretmenin liderliği önem taşımaktadır. Öğretmenin bu kültürün, başkalarına oranla daha gelişmiş beğenilere sahip bir üyesi olması beklenir. Öğretmenin geniş bilgi ve görgüye sahip olması beklenir. Öğretmen yeni görüşlerin öncüsüdür ve gerçeği araştıran bir kişidir. Bu rol daha çok üniversite profesörleri için uygun ise de. Amerika'da eğitimcilerin bir bütün olarak, bilgiyi araştıran, toplumun görüş ve değerlerini formüle eden ve toplumun gelişimini sürekli kılmak için çaba harcayan kişiler olması gerektiği yönünde bir gelenek vardır.

Öğretmenin bu rolü okul-aile işbirliği durumlarında etkili bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Okul-aile birlikleri bir bakıma toplumun farklı kesimlerinin insan yetiştirme konusunda asgari bir tutarlılıkla birleşmelerini sağlayan ocaklar olmalıdır. Okulun öncülüğünde çağdaş anlayışın öngördüğü yönde bir eğitim ortamı kurulmalıdır. Ailelerden gelen uyanlar doğrultusunda okulun, kendisini toplum gerçeklerine daha fazla uyum gösterecek yönde yenilenmesini sağlamalıdır. Böylece iyi öğretmen hem öğrencilerini geliştirmeyi, hem de aileler kanalıyla toplumsal sorunlara çözüm bulmayı görev sayan öğretmendir.

Öğretmen sosyal değerleri iyi bilmeli, toplumun beklentilerini, katkılarını, sorunlarını saptamalı; bulgularını öğrencilerin

yetiştirilmesinde kullanabilmelidir. Toplumla dengeli yaşayan bireyler yetiştirmek öğretmenin özenle yerine getirmesi gereken görevlerinden biridir.

SONUÇ

Öğretmen kişilik nitelikleri ve bu niteliklerin çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi üzerine muhtemel etkilerine dayanan halihazırdaki mevcut bir psikolojik güçtür (Bandura. 1969). Çok sayıda araştırma çalışması bu önemli alanla ilgilidir. Öğretmenler öğrencileri için model rolündedir. Çocukların kendi güdülüri kadar hem yetişkin hem de akranların özellikle öğretmenlerin rolleriyle özdeşlik kurarak tutum ve değer kazanmaktadır.

Öğretmen yüzyıllardır öğretim sürecinde başrolü oynamaktadır. Bu roller kimi zaman ağırlıklı bir şekilde öğreticilik olarak ön plana çıkarken bazı zamanlarda danışman, mesleki uzman., toplumsal lider. otorite figürü. aile reisi. rehber olarak kendini göstermektedir. Örgün eğitim kurumlarında hedef alınan davranışlar, program hazırlama, araç-gereç sağlama, öğretim etkinliklerini uygulama ve sonucu değerlendirme gibi işlemleri içermekte olup. bu işlemlere yürütme sorumluluğu öğretmene aittir. Bununla birlikte öğretmenler informal olarak değişik rolleri gerçekleştirmektedir.

Öğretmenin mesleki bilgisi ve kişilik özellikleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi inceleyen (Brophy ve Good. 1986) bazı araştırmacıların bu değişkenlerin kararlı olmaması nedeniyle öğrenci başarısı ile anlamlı ilişki vermediklerini ileri sürdüklerini, buna karşılık gözlem teknikleri geliştikçe, öğretmenlerin bazı niteliklerinin öğrenci başarısı ile ilişkisini gösteren araştırma bulgularına rastlanmakla olduğunu belirtmektedirler. Örneğin, sıcak, hevesli, heyecanlı, işe yönelik ve düzenli olma. çeşitli materyal kullanma, açıklamalar yapma, derse bir önceki dersi özctlyerckbaşlama. arka arkay a birkaç soruyu sorma yerine tek ve açık bir soru sorma öğrenci başarısı ile olumlu ilişki gösteren öğretmen davranışları olarak bulunmuştur. Eleştirme, kınama, küçük düşürücü sözler söyleme, yarışmayı teşvik etme. cinsiyet yönünden ayırım yapma başarı ile olumsuz ilişki gösteren özelliklerdir. Başarılı öğretmenlerin, öğrencilerinden akademik beklentisi olan. onları teşvik eden. akademik gelişmelerinden sorumluluk payı çıkaran kimseler oldukları saptanmıştır. Kısaca başarılı öğretmen, konusuna hakim, derste konusu ile ilgili

çalışmalara y6nelik olan. aktif ve bilgili kişi olarak belirlenmektedir ve 6đretmen başarısı 6đrencinin başarisına yansımaktadır.

6đrencilerin 6eşitli durumlarda ve başkalarına y6nelik a6ık fikirli olmasını istiyorsa, en etkin model olan 6đretmenlerin a6ık fikirli tulumlar g6stermesi gerekecektir. 6đrencilere başkalarını oldukları gibi kabul eden ve başkaları i6in sağlıklı bir bakış a6ısı kazandırtacaksa o zaman bizim de başkalarını kabul etmemiz gerekecektir. Biz onlara d6şünme d6zeyi, analitik, umutlu ve belirsiz olaylar ya da sorunlar karşısında yargılayıcı bir yaklaşım kazandırtacaksa o zaman bizim belirsiz olaylara aynı şekilde yaklaşmamız gerekecektir. Olaylara karşı kışkırtıcı, karamsar ve mantıklı olmayan bir yaklaşım kesinlikle sınıfın pozitif zihinsel sağlığını sağlamaktan uzaktır.

KAYNAK6A:

- Ausubel. P.David and Floyd G.. Scool Learning. Holt. Rinehart and Winston ine... Ne\ York: 1969.
- Balçı. Alı. "Etkili Okul". Eğitim ve Bilim. 12. 70:21-30. 1988.
- Bela. H.Bcnalhy. "Inslructional Systems". Fearon Publishers. California: 25-34. 1968.
- Carr. David. "6uestion of Competence (Teacher)". Britihh J. of Educational Studies. 41.3: 252-271. 1993.
- Cicioğlu. Hasan. T6rkiye Cumhuriyetinde İlk ve Orta 6đretim Tarihi. 2.Baskı. Ankara: A.6. E.B.F. Yay. 1985.
- Demirci. 6zcan. Genel 6đretim Metodları. USEM Yayınları. 1993.
- Dempo. Myron ve Sherri Gibson. "Teacher's Sense of Efficacy: an Improvement Factor in School Improvement". The Elemantary School Journal. 86. 2: 173-184. 1985.
- Erden. M6nire. "6đretmen Yetiştirme Programlarının Pedagojik Formasyon Derslerinin Geliştirilmesine Y6nelik Bazı 6nerileri". H.6. Eğitim Fak6ltesi Dergisi. 1987.

- Kciny. Shoshana. "Constructivism and Teachers' Professional Development". Teaching and Teacher Education. 10. 8: 137. 1994.
- OECD. Teacher Policies in a New Context. Paris: OECD Pub. 1979.
- Oğuzkan. Ferhan. Orta Dereceli Orta Okullarda Öğretim (Amaç. İlke. Yöntem ve Teknik). Ankara: Gül Yayınevi. 2.Baskı. 1989.
- Stein. Marry and Margaret Wang. "Teacher Development and School Improvement: The Process of Teacher Change". Teaching and Teacher Education 4. 2: 171-187. 1988.
- Tucker. Allan. "Solving The Teacher Education Problem: A University. Wide Obligation". Educational Record. 1984: 34-37.

Yazar

Halen Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Aynı zamanda Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında Doktora yapmaktadır.